

Fényi Gyula szobra Kalocsán

Fényi Gyula soproni szülőházáról, ifjúkoráról, tanulmányairól júniusi számunkban szoltunk, egészen Kalocsáig követve életútját. A kalocsai gimnáziumban Haynald Lajos érsek 1878-ban csillagvizsgálót alapított (Haynald Obszervatórium). Braun Károly, az obszervatórium igazgatója mellé 1880-ban Fényit nevezték ki munkatársnak, aki nem sokkal később, 1885-től a csillagvizsgáló igazgatója lett. A kisvárosi gimnázium csillagvizsgálója ekkor vált világhírűvé.

Fényi Gyula Kalocsán elsősorban a protuberanciák megfigyelésével foglalkozott, e téren nemzetközi hírnevet szerzett. A protuberanciák sokoldalú vizsgálata a fotografikus észlelések elterjedéséig egyedülálló volt. Különösen jelentősek a protuberanciák mozgási sebességére és alakváltozásaira, valamint térbeli és időbeli változásaikra vonatkozó adatsorozatai. Harmincegy éven keresztül rendszeresen figyelte és értékelte a protuberanciákat. Szórványosan üstökös- és meteorészleléseket is végzett. 1905-ben a spanyolországi teljes napfogyatkozás expedíció meghívott irányítója. Jelentős a meteorológiai tevékenysége is. Számos külföldi társaság tagja, 1916-ban az MTA levelező tagja lett. 1913-ig töltötte be az igazgatói posztot, de észleléseit 1917-ig folytatta, sőt az adatok feldolgozásával 1927-ben bekövetkezett haláláig foglalkozott.

Fényi Gyulának, a Haynald Obszervatórium leghíresebb kutatójának Kalocsa város szobrot állított. A szobrot a Városi Tanács 1970-es megrendelésére Szabó Gábor szobrászművész készítette el. 1970 szeptemberében, a csillagászati hét keretében ünnepélyesen avatták fel. Fényi mellszobrát Kalocsa belvárosában, a főutcával párhuzamos Hunyadi János utca 32. szám alatti kis parkban állították fel. A szobortól 50 méterre délre, a Szent István Gimnázium klasszicista épületén ma is láthatóak a csillagvizsgáló kupolái.

A csillagászt ábrázoló mész-kő mellszobor 63 cm magas. Egy 32x40 cm alapú és 140 cm magas pilléren nyugszik. Elülső részére került egy 36x10 cm-es fehér márvány lap, amelyre eredetileg csak ennyit véstek: FÉNYI GYULA. Az 1990-es évek elején ezt egy nagyobb, 36x30 cm-es márványlapra cserélték, amelyen már ez áll: FÉNYI GYULA JEZSUITA SZERZETESPAP CSILLAGÁSZ 1845–1927.

KESZTHELYI SÁNDOR

Apróhirdetések

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy kizárólag elektronikus levélben fogadjuk az apróhirdetéseket, a meteor@mcse.hu címen.

ELADÓ 200/1390-es Newton-tubus. A $\lambda/8$ -as főtükröt Schné Attila készítette (interferogram rendelkezésre áll). A cső hegesztett, szinterezett alucső, melyet ventilátor hűt. A tükrök kvarc védőrétegek. Egy fotografikus és egy vizuális Mylar-napszűrő foglalatban ajándék. A műszerrel készült fotók elérhetőek az interneten (legtöbb: www.google.co.hu) nevem alapján, illetve a Meteorban. Ára: 139 000 Ft. Zana Péter, tel: (20) 955-2469

ELADÓ 80/600-as apokromát 8x50-es keresővel, tubusgyűrűvel (kétszer használt). Fa teodolit 30–40 kg teherbírással, Zeiss (31,7) zenitprizma. Minolta fényképezőgéphez MD-s objektívek. Keresek Zeiss optikai tubust eredeti állapotban (80/840, 100/1000 stb.) Tel: (20) 946-4474

ELADÓ kedvező áron 130/900 Newton Mizar állványon. Tel.: (30) 389-9593

ELADÓK a Meteor csillagászati évkönyv korábbi kötetei (1994-től napjainkig). További információk az Évkönyv honlapján: evkonyv.mcse.hu

Helyesbítés

A 2006. júniusi Meteor hátsó belső borítóján olyan egész oldalas hirdetést jelentettünk meg, amely sértett más hazai távcsőforgalmazót. Az AstroTech KKT kérésére, és a reklám-etika tisztességének megőrzése érdekében az alábbi helyesbítést tesszük:

1.) A reklámunk nagy betűkkel és vastagon szedett fő szlogenje egy ellenőrizhetetlen állítást tartalmazott, amelyet az alatta lévő, apró betűvel szedett kiegészítő magyarázattal együtt kívántunk némiképp helyreigazítani.

De természetesen a három cég vevőköre nem azonosítható Magyarország egészével, és így, ebben a formában tisztességtelenül orientáltak a távcsővásárlókat egyetlen márka irányába. Helyesen tehát így szól a szlogen állítása: **VÁSÁRLÓINK KEDVENC TÁVCSŐMÁRKÁJA 2005-BEN**

2.) A fő cím alatti apró betűs magyarázattal szintén olyan állítást fogalmaztunk meg, amelyet konkrét számadatokkal nem tudunk alátámasztani, tudniillik, hogy cégeink a három legnagyobb hazai távcsőforgalmazók. Ezzel több más, piacon lévő távcsőforgalmazót minősítettünk, tények ismerete nélkül, ezzel érdekeiket sértve. Ez még inkább igaz annak fényében, hogy nem szűkítettük a „távcső” megjelölést „csillagászati távcsőre” és így binokulárok, és vadásztávcsövek is beleértendőek, amelyeknek általunk nem is ismert a teljes hazai piaca.

3.) A szürke mező második bekezdésében megjelent állítás is helyesbítendő: „A Skywatcher hazánkban is egyre népszerűbb lett az elmúlt években, tavalay a piaci részesedése cégeink eladási eredményei alapján NÁLUNK megelőzte a többi csillagászati távcsőmárkát”.

4.) Az általunk képviselt távcsőmárka előnyeit taglaló szürke sávok részben egy további állítást sérelmezett az AstroTech, ami ugyan a mi tapasztalatunk fényében igaz lehet, azonban természetesen csakis a működésünk alatt eddig általunk bevizsgált korlátozott darabszámú, konkrét távcsövekre állíthatjuk. Tudomásunk van róla, hogy több más gyártó is garantálja a diffrakcióhatároltságot és a minőségellenőrzést. Azonban, mivel az állításunk megfogalmazásával MINDEN más típust „gyanúba” kevertünk, ezért helyesbítjük a sérelmezett pont megfogalmazását, ami ezek után röviden így szól minden távcső garantáltan diffrakcióhatárolt.

Tettük mindezen helyesbítéseket az AstroTech KKT kérésére, és piaci korrektségünk-, és más együttműködő partnereinkkel való jó kapcsolataink fenntartása érdekében.

Szabó Sándor, Távcső Diszkont

Korábbi Meteor-évfolyamok megrendelése

A Meteor korábbi teljes évfolyamai az MCSE-től rendelhetők meg rózsaszín postautalványon, hátoldalon a rendelt tételek megnevezésével. A zárójelben szereplő összegek az MCSE tagjaira vonatkoznak. Címünk: 1461 Budapest, Pf. 219.

A Meteor-évfolyamok a Polaris Csillagvizsgálóban is megvásárolhatók! **Mindegyik Meteor-évfolyamhoz az adott évre szóló Meteor csillagászati évkönyvet is mellékeljük!**

2002

1. Gravitációs lencsék
Digitális asztrofotózás
2. Fonálkeresztes pók
Az M96 csoport
3. Galilei távcsöve
Kulin-emlékérem
4. Ostrom alatt a vörös bolygó
CCD-spektroszkópia
amatőr csillagászoknak I.
5. Kilenc hüvelyk tiszta fény
(a Yolo-távcsőről)
6. Így is lehet Dobson-távcsövet készíteni
Az Ikeya-Zhang-üstökös
- 7-8. Chilei távcsövek között
Vizuális üstökös-felfedezések
a LINEAR korában
CCD-spektroszkópia
amatőr csillagászoknak II.
Kettőscsillagok CCD-s észlelése
Bolygórajzok egykor és ma
9. A Yang Li madártól a
spektroszkópiáig
Elhanyagolt szépségek I.
10. A Nagy Vízgátat: az SDSS
közelről
Uránusz, az ismeretlen
bolygó I.
Közelebb a refraktorokhoz
11. Uránusz, az ismeretlen
bolygó II.
25 éves a TIT Budapesti
Planetárium
12. A pajtaajtó evolúciója:
ekvatoriális platform
Dobson-távcsövekhez
Egy éj az Ikrekben

Ára: 3800 Ft (3600 Ft)

2003

1. Virtuális Mars-utazás
Hová lettek a Hold
feldöldjei?
Fején az üstökös! – indul a
Rosetta misszió
2. Megfigyelhető kozmológia?
A távcsőtűkör teszteléséről
3. Számítástechnika: Celestia
Van új a pixel alatt
4. A Corona Borealis
Csillagvizsgáló
Refraktorteszt: MOM,
Pronto, TMB
5. Digitális fényképezőgépek az
amatőr csillagászatban
Halvány galaxisok a Hydra
nyugati részén
6. A nevem Guide. Guide 8
A Polaris napórája
Merkúr-átvonulás 2003.
május 7-én
- 7-8. A vizuális Mars-
megfigyelés történetéből
A Mars, az „élő” bolygó
Irány a Mars!
Webkamerák távcsövénél
9. A Guide bővítési lehetőségei
Változócsillagok a Lokális
Halmazban
10. Üstökösök és nóvák
nyomában
A csatornás ember
11. Európa a Holdra (is) megy
Szupernóvák visszfényei
Optikatisztítás
CCD-technika:
határfényesség
12. A jövő „szuperóriás”
távcsövei

Ára: 4000 Ft (3800 Ft)

2004

1. Sarki fény 2003. november
20-án
Húsz év a kettőscsillagos ég
alatt
2. Támadás a Mars ellen
A mechanika karbantartása
3. Stardust: csak úgy porzott!
A Messier-katalógus ki-
egészítései
4. A Marik kisbolygó hiteles
története
Válogatott égi szépségek
5. Magyar csillagászok em-
lékérmeken
Európa a világűrben
Csillagos éj – Starry Night
6. Távcső születik (a Polaris
Csillagvizsgáló főműszere)
Ki fedezte fel a Messier-
objektumokat?
- 7-8. Digitális „csíkhúzó”
A Hold 100-szor
A fekete Vénusz
Hallo northern sky
Messier-halmazok a Scutum-
felhőben
9. Vénusz-átvonulás 2004.
június 8-án
A Cassini a Szaturnusznál
A Hubble Ultra Deep Field
10. Tengernyi látcső
Az Androméda
Csillagvizsgáló
11. Fényszennyezés-
konferencia Debrecenben
Holdmozaikok készítése
12. Az ismeretlen (?) Hédivári
Péter
Webkamera-célpont: a Hold

Ára: 4000 Ft (3800 Ft)

Nyári termékajánlatunk:

REFRAKTOROK

(SkyWatcher) 70/500AZ3: 45 900 Ft * 70/900 EQ2: 45 900 Ft *
80/400EQ1: 49 800 Ft * 90/900EQ2: 66 900 Ft * 102/500AZ3: 87 000 Ft
(Teleskop-Service) 102/660 Astro5: 159 000 Ft * 127/820 Astro5: 219 000 Ft
(William Optics) 80/480 Crayforddal, binobenzőhöz optimalva: 78 000 Ft

NEWTON TÁVCSŐVEK

(TS Crayford) 200/1200 Dobs.: 138 000 Ft * 300/1500 Dobs.: 298 000 Ft
(GSO) 150/750 SkyView: 104 000 Ft * 200/1200 Dobson: 108 000 Ft
(SkyWatcher) 150/1200EQ3: 96 000 Ft * 200/1000 tubus: 96 000 Ft
(Celestron) NexStar76 GoTo: 85 000 Ft * NexStar130 GoTo: 105 000 Ft

ÖSSZEHAJTOTT (katadioptrikus) TÁVCSŐVEK

(TS) 70/525 Voyager Mak: 39 000 Ft * 150/1800 Bosma-Mak: 228 000 Ft
(SkyWatcher Mak) 90/1250EQ1: 59 700 Ft * 102/1300EQ2: 94 500 Ft
127/1540EQ3: 138 000 Ft * 150/1800 HEQ5PRO (GoTo): 399 000 Ft
(Celestron) NexStar4 GoTo: 136 500 Ft * 150/1500SC GoTo 285 000 Ft

APOKROMÁTOK

(William Optics) 66/460 triplet: 183 000 Ft * 80/555 Fluorit: 297 000 Ft
105/735 triplet: 690 000 Ft * 110/770 Fluorit (4 inch kihuzat): 990 000 Ft
(BTC Lacerta triplet) 80/555: 169 800 Ft * 80/555 fotószzettel: 199 800 Ft
SkyWatcher 100/900 ED: 198 000 Ft * TeleVue 85/600: 480 000 Ft

OKULÁROK

Kellner (6, 10, 12, 17, 20, 25mm) 4800 Ft * Synta Plössl (6.3mm, 7.5mm) 6900 Ft
Plössl (10, 12, 17, 20, 26mm) 7800 Ft * TSSP (4, 6, 9, 12, 15, 20, 25mm) 10 800 Ft
GoldLine 66 fok (6, 9, 15, 20mm) 9900 Ft * 2" APEX fotookulár (35mm) 13 800 Ft
Hyperion 68 fok (3, 5, 8, 13, 17, 21mm) 42 500 Ft * Zoom (8-24mm) 18 000 Ft
William UWAN 82 fok (4mm, 7mm) 57 000 Ft * TeleVue Nagler (Typ6) 90 000 Ft

BINOKULÁROK

(Breaker) 10x60: 14 700 Ft * 11x70: 24 900 Ft * 12x80: 34 800 Ft
(TS) 10x50: 19 800 Ft * 20x80: 45 000 Ft * 25x100 Fraunhofer: 108 000 Ft
(TSdeLux) 8x42 Nevada: 39 000 Ft * 7x50: 81 000 Ft * 10,5x70: 147 000 Ft
(William) 8x42 vagy 10x42 fél-apo: 39 000 Ft * 8x42 triplet apo: 66 000 Ft

Teljes napfogyatkozás március 29-én

1. A sidei Apollón-templom romjai érdeklődők tömegével a totalitás pillanataiban. (Kaczmarek Edvard felvétele)
2. A holdárnyék a Nemzetközi Űrállomásról. A kép alsó részén Ciprus látható.
3. A gyémántgyűrű Antalyából, Katona András fotóján.
4. A napsarlóba öltözött hölgy – Kaczmarek Edvard felvétele (Side, Törökország).
5. A pécsi csoport tagjai a fogyatkozást észlelik Antalyából. (Katona András felvétele)
- 6–7. Dorogi László szemléletes képpárja a fogyatkozás két különböző fázisáról. Mindkét felvétel Canon A80 fényképezőgéppel készült, $f/8$ -as blendenyílással, $1/640$ s expozíciós idővel.
8. Közeledik a sötétség – Bakonyi Ferenc felvétele. (Side, Törökország)
9. A megvilágítási viszonyok alakulása a fogyatkozás során. Kereszty Zsolt montázs. (Side, Törökország)
10. Romantikus totalitáskori életkép vízparti kíváncsiskodókkal. (Zsoldos Ákos, Kemer)
11. Jól látható a holdárnyék pereme a távoli hegyek csúcsain. (Katona András, Antalya)
12. A totalitás fényviszonyai Egyiptomban, Sidi Barrani egén. (Szilágyi Lenke)
13. Montázs a belső és a külső napkoronáról. SOHO napkutató szonda felvételén jól láthatók a napkorona külső régiói, míg a kép belső, fekete-fehér részletéhez Williams College expedíciójának fotóját használták fel. Utóbbi felvétel a Görögországhoz tartozó Kasztelórizo-szigeten készült.
14. A Hold és a Nap egymáshoz viszonyított mérete a fogyatkozás napján. 70/700-as refraktor, Canon EOS 350D. (Bánfalvy Zoltán, Side)
15. Webkamerával készült felvétel a napkoronáról. (Padányi Árpád, Kumköy)
16. A montázs két felvétel felhasználásával készült. A képek eredetije közvetlenül a második kontaktus után, ill. a harmadik kontaktus előtt készült, amikor a protuberanciákat még, ill. már nem takarja el a Hold pereme. 90/1250-es Makszutov–Cassegraintávcső, Fuji Provia 400 dia, $1/750$ s expozíciók. (Kereszty Zsolt, Side)
17. Protuberanciák a napperemen a belépéskor, ill. a kilépéskor. (Gyenizse Péter, Kumköy)

Jupiter (illusztrációk bolygórovatunkhoz, 87. o.)

18. Március 18-i, 21-i, és 24-i Jupiter-felvételek alapján készült szalagkép. A kompozit kép a WinJUPOS program segítségével készült, az összeállítást Tordai Tamás végezte el Stefan Buda képei alapján.
19. Az előző kép sztereografikus poláris vetületben. A déli pólus látható a kép közepén.
20. A 21. sz. kép sztereografikus poláris vetületben.
21. A „digitális szalagrajz” alapjául Stefan Buda ápr. 16-a és 27-e között született felvételei szolgáltak. Mint látható, 4 kép lett „kilapítva” – áttanszformálva ekvatoriális hengervetületbe –, majd összemontázsolva a képek CM-II értékei alapján.

Teljes napfogyatkozás március 29-én

5

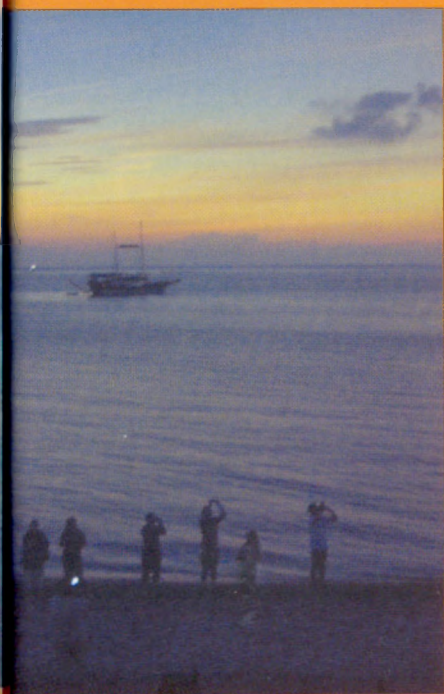
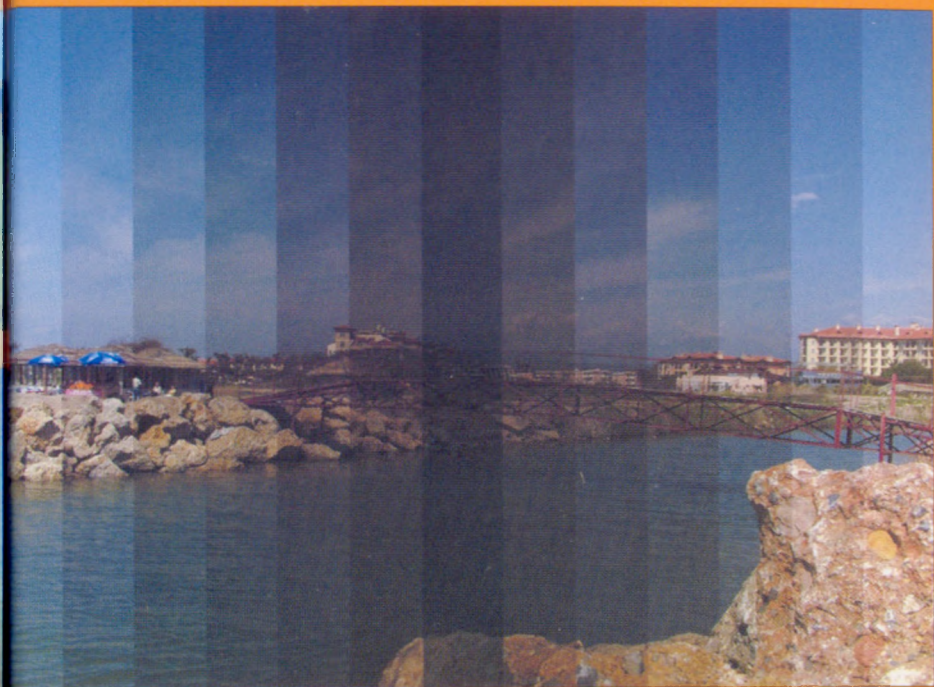
6

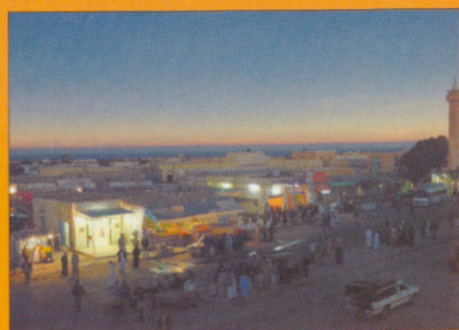
7

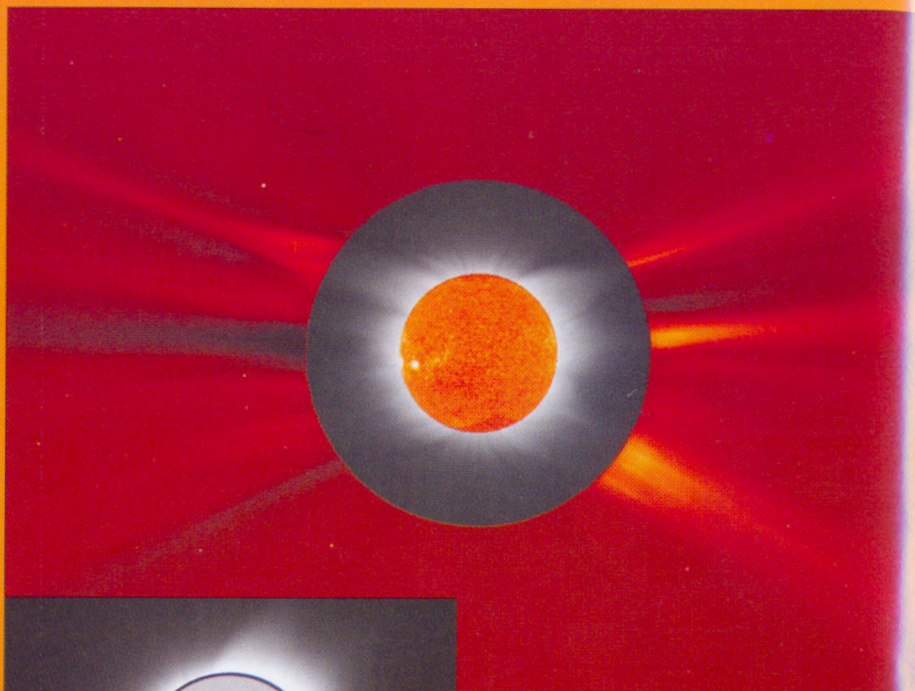
8

11

12

14

13

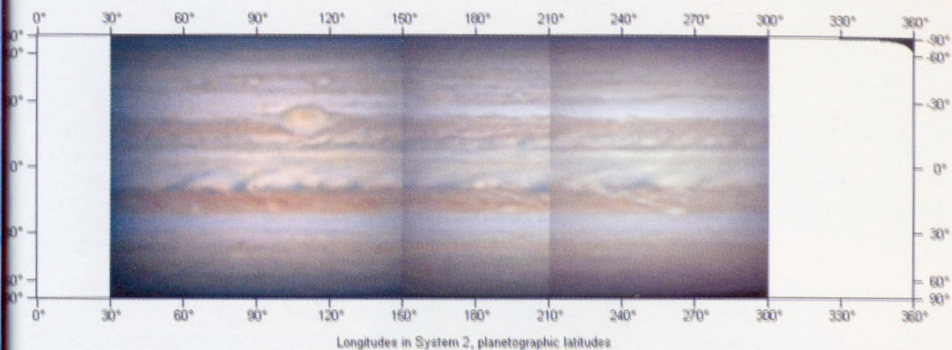
15

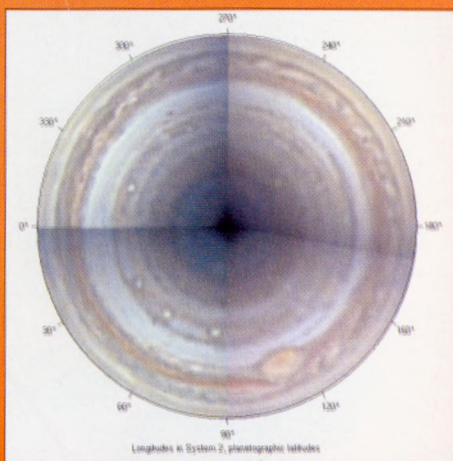
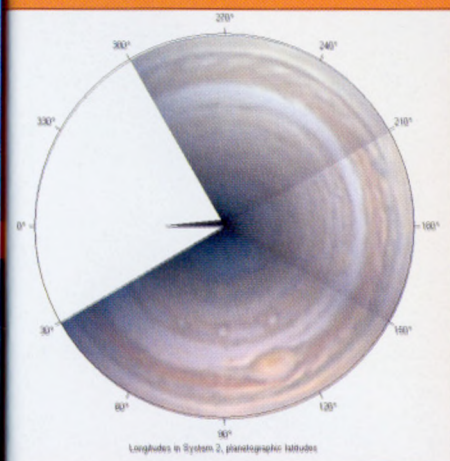
17

16

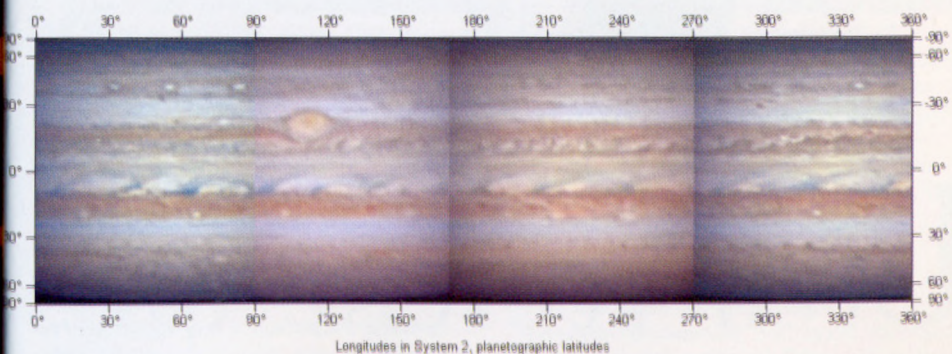

18

19

20

21

High-end telescopes
and accessories
for amateur
astronomers

apochromats
optical tubes
focuser
stepper drives
mounts

www.umatelescopes.com

www.umatelescope.com

UMA telescopes

Távcső Szolgáltató Magyarország

www.tavcso.com

info@tavcso.com

Tel: 06-20-432-5555 vagy 0043-676-526-528-0

1122 Bp., Városmajor u. 19 / b. K:14-19, Sze:9-19, P:14-19

raktárról szállítható:

80/555 BTC-LACERTA triplet apokromát

Optikai tubus: 169 800 Ft-tól

csak optika: 99 000 Ft-tól

PRO széria: 259 800 Ft

Mikrofókuszos Crayford,
97% feletti def. fény.,
360 fokos rotáció,
foto-bajonett.

--Mi egy triplet apokromát előnye a hagyományos ED-apoval szemben?

- Egy jól megépített triplet szinkorrigáltsága megközelíti a Fluorit apokét. A kép szélein megjelenő kómahiba pedig a 3 lencsetag miatt határozottan kisebb, mint egy ED-APO esetében.

--És megfelelt a Lacerta triplet az elvárásoknak?

- Igen. Az összehasonlító tesztfotókat (egy kiváló ED- és Fluorit-apoval) a honlapunkon is megtekinthetik: www.tavcso.com/apokromat.php.

--Milyen minőségbeli különbség látható?

- A különbségek nem a minőségből, hanem az optikai felépítésből adódtak. Annak ellenére, hogy a két másik apo ára félmillió Ft feletti...

--Vannak más vásárlói visszajelzések is?

- Igen, Németországból és Ausztriából: "einen Farbfehler habe ich aber nicht erkennen können (450x, Jupiter)" azaz a Jupiteren 450x-nél se volt színezés. "um gamma Cygni zeigt der XXX APO deutliche Spikes, der Lacerta hingegen ist absolut Sauber", magyarul: egy másik hasonló méretű apoban csillósörös volt a gamma Cygni, a Lacertában hibátlan.

--Mi garantálja a Lacerta kiváló minőségét?

- Minden optika interferogrammal bemért és egyenként sorszámozott. A 2" fogasléces kihuzat helyett mikrofókuszfeltéttel ellátott, 360 fokban körbeforgatható Crayford is választható.

 CELESTRON

C6 S a legújabb Schmidt-Cassegrain teleszkóp

- 150/1500mm
- Korrigált képsík
- XLT bevonat
- Kompakt méret

Most bevezető áron

CG-5 EQ mechanikán:
199 990Ft

C6 S + CG-5 EQ Go-To:
280 000Ft

 Leitzhungaria

1075 Budapest Madách I. u. 13-14. Tel.: 20/96 59 171
Fax: +36 1 268 95 21 e-mail: absz@leitz-hungaria.hu